

Musical Geestig en sterk spel, overweldigende spektakeldecors en middelmatige melodietjes

'Soldaat van Oranje' is technisch verbluffend

Soldaat van Oranje, door New Productions. Gezien: 30/10 in Theater Hangaar, vliegveld Valkenburg. Inl. soldaatvanoranje.nl
●●●●○

Dit staat vast: de musical *Soldaat van Oranje* is een overweldigend schouwspel. Een voorstelling als een tot leven gebracht Panorama Mesdag, met een hyperrealistisch ogend strand en een zee die eindeloos in de verte lijkt voort te deinen, een fotografische gevelrij die zich eveneens in multibreedbeeld uitstrekt, een huizenhoog duinlandschap, een heuse achtervolging, een luchtgevecht, een taxiënde Dakota en een hoofdrolspeler die ten slotte op een brullende motorfiets uit ons zicht verdwijnt.

En wij, op een tribune met 1.103 zitplaatsen, draaien op een draaischijf met alle actie mee. De decors zijn in een cirkel rond de tribune gebouwd. Als de held langs de gevels loopt, houden wij gelijke tred met hem – dankzij die geruisloze draaischijf die ons 360 graden in het rond voert terwijl we daar zo goed als niets van merken. Theatertechnisch is dit, hoe dan ook, een verbluffende productie.

Maar hoe is de musical? De roemruchte oorlogsbelevissen van Erik Hazelhoff Roelfzema, al in 1977 zo pakkend verfilmd door Paul Verhoeven, worden ook hier met vaste hand verteld. Met een

episodische aaneenschakeling van korte en iets langere scènes voeren regisseur Theu Boermans en scenarist Edwin de Vries ons langs de cruciale levensfasen van de Leidse student die in opstand komt tegen de Duitse bezetting, naar Engeland ontsnapt, in de entourage van koningin Wilhelmina belandt en via diverse wegen tracht het radiocontact tussen het Nederlandse verzet en de naar Londen gevluchte regering op gang te brengen. En daar doorheen zien we hoe het Eriks studievrienden intussen vergaat – allemaal voor dezelfde keus gesteld waarop ze allemaal anders reageren.

De bewerking is realistisch en af en toe – vooral in de contacten tussen Wilhelmina en de Engelandvaarders – ook geestig. Terwijl de songs organisch in de handeling zijn opgenomen; sommige nummers worden maar half gezongen en vaak wordt er geen tijd gegeven voor het traditionele applaus na een lied. Maar erg opzweepend kan ik de muziek van de Amerikaanse componist Tom Harriman niet vinden. De meeste nummers laten weinig ruimte voor expressie, met middelmatige melodietjes en liedteksten die in de vertaling van Frans van Deursen door te veel plattitudes worden ontsierd. Als ze tenminste verstaanbaar zijn, want de meeste acteurs komen met hun bedeesde zangstemmen nauwe-

lijks boven het orkestje uit. Het enige nummer dat niettemin een kippenvelhymne had kunnen worden („als wij niets doen, wie doet 't dan / we zien toch dat dit niet kan / 't is nu aan jou en mij / onze enige hoop zijn wij”) wordt in deze voorstelling te weinig uitgebuit om nog lang in het geheugen te blijven hangen.

Wel heeft Boermans zijn acteurs tot een hecht ensemble gemaakt, waarin elke rol, hoe klein ook, zijn eigen contouren krijgt. De musicaldebutant Matteo van der Grijn is een robuuste, gruisige Erik – geen adonis zoals Rutger Hauer in de film, maar wel een geloofwaardige durfal met een overtuigend rechtvaardigheidsgevoel. Loes Haverkort is zuiver en oprecht als de geliefde die in het boek en de film niet voorkomt. En de door Catherine ten Bruggencate vertolkte Wilhelmina is een wondertje van nuancering: net geen karikatuur, maar wel heel humoristisch, en op andere momenten kordaat en verdrietig tegelijk.

Soldaat van Oranje wordt uitsluitend gespeeld in de tot theaterzaal verbouwde hangar van het vroegere militaire vliegveld Valkenburg, zo lang er voldoende publiek op afkomt. Die lege locatie, waarvan de startbaan in de slotscène danig meedoet, maakt deze voorstelling des te meer tot een belevenis.

**Koninklijk huis bij
musicalpremière**

De première van de musical *Soldaat van Oranje* werd zaterdagavond in de hangar van vliegveld Valkenburg bijgevoerd door koningin Beatrix, prinses Irene en prins Pieter Christiaan (zoon van prinses Margriet) en zijn vrouw prinses Anita. Voor de koningin was dit de tweede versie; zij was, toen nog als prinses, eveneens aanwezig bij de première van de bioscoopfilm, op 21 september 1977 in theater Tuschinski in Amsterdam. Destijds werd ze vergezeld door koningin Juliana en prins Bernhard, prins Claus, prinses Margriet en mr. Pieter van Volenhoven. Dit was de tweede keer dat Beatrix zag hoe een actrice haar grootmoeder Wilhelmina verbeelde: in de film werd die rol gespeeld door Andrea Domburg en in de musical door Catherine ten Bruggencate, dezelfde die de afgelopen weken in de tv-serie *Den Uyl en de affaire Lockheed* verscheen als de toenmalige koningin Juliana.

Soldaat van Oranje is opgezet door Fred Boot, directeur van een artiestenimpresariaat, en Robin de Levita die jarenlang als uitvoerend producent werkte bij het theaterbedrijf van Joop van den Ende. De productie vergde 7 à 8 miljoen euro, bijeengebracht door sponsors en investeerders. Om uit de kosten te komen, moet de tot theater verbouwde hangar ongeveer een jaar lang vol zitten. Voorts hopen de producenten de musical ook aan het buitenland te kunnen verkopen.

Oren Schrijver als de 'foute' ex-studievriend Anton en Matteo van der Grijn als Erik Hazelhoff Roelfzema in een scène uit de musical 'Soldaat van Oranje' Foto Joris van Bennekom